

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 14. marca 2019 - Leto XXIX, št. 11

FAŠENEK IN LENKA STA ODGANJALA ZIMO

NE SEDI RAD V PISARNI
stran 4

SLIKARJA LUDVIK VREČIČ IN TUGO ŠUŠNIK
stran 5

ZAKAJ OBREZUJEMO RASTLINE?
stran 6

FAŠENEK IN LENKA STA ODGANJALA ZIMO

Na pustni torek, 5. marca, je Zveza Slovencev na Madžarskem priredila program za

veseljem sodelovali tudi učenci Dvojezične osnovne šole in vsi tisti, ki so se zanimali

pa so malčki števanovskega vrtca že nestrpnost čakali, da bi v svojih pustnih kostumih stopili na oder in predstavili za ta dan naučene pesmi in deklamacije. Za njimi so na oder v avtentičnih maskah priplesali člani Folklorne skupine Podkolanca s Cankove in predstavili pustni splet.

Zanimiv del programa je bil pogovor o pustnih šegah in običajih z etnologinjo Marijo Kozar Mukič.

»V ednoj vesi je več taši parov bilau, ki so cejli den kaulivrat ojdli od iže do iže pa so vküppobrali lidi in so te zvečer šli v krčmau, dej so veselico meli do paunauči,« je povedala o Fašenu in Lenki ter plesu na pustni torek.

»Zakaj pa pravimo Fašenek, ka pomeni?« je spraševala publiko, ki je tudi sodelovala pri pogovoru. »Vogrška rejč je farsang, ki izvira iz nemške reči Fasching, to pa pomeni slednjo posanco vöspiti. Karneval pa izvira iz italijanske besede, ki pa pomeni, da mesau tanjamo, ka gnes oslednjin mesau gejmo,« smo lahko slišali od etnologinje. Izvedli smo še, kdaj je »tüčen četrtek in mali fašenek«. Od pusta do velike noči je 46 dni, post pa traja 40 dni, ker nedelje ne štejejo, saj takrat se ni treba postiti.

V majhni košarici je koruzo imel in luščil domačin Laci Kovač, ki je tudi sam povedal, kako so to delali na pustni torek.

»Prvin je tak bilau, ka je trbelo kukarco lüščiti pod stolom, zatok, aj vrane ne bi vöznosile, aj ne vidijo.« Prav tako smo od njega zvedeli, da so nekoč imeli v vasi na leto trikrat veselice v krčmi, na števanovo, na pust in takrat, ko so gasilci imeli veselico. »Gnauk je bilau, ka je na

Verici na fašenek sedem skupin goslarov vküpprišlo.« Marija Kozar je še dodala, da je »na fašenski torek mlado in

še ne, saj so udeleženci lahko poizkusili prej pripravljene krofe in flancate, ob tem pa se še naprej družili in veselili ob

Fašenek in Lenka sta zaplesala v kuhinji števanovskega župnišča, kjer so ženske pekle krofe in flancate

Malo so pomagali tudi otroci števanovske šole

oživitev pustnih šeg v Števanovcih.

za peko teh pustnic sladlic. Če smo prosili, so nam ženske

Krofi so »vandrili« v kulturni dom za obiskovalce pustne prireditve

Etnologinja Marija Kozar je govorila o porabskih pustnih šegah

Od 16. ure je že dišalo po pustnih krofih in flancatih, ki smo jih spekli s pomočjo domačink, Diane Kosar, Magde Dončec, Marijane Fodor in Agice Holec. Pri pripravi so z

povedale tudi recept in dale dobre nasvete, da bodo imeli krofi lepe obročke. Rezultat gastronomske delavnice so bili izredno okusni, mehki in veliki pustni krofi. Medtem ko je v kuhinji potekalo delo, sta tradicionalna porabska pustna lika Fašenek (Laci Nemeš iz Sakalovcev) pa Lenka (Pišta Gyeček z Gornjega Senika) že plesala po vasi »za kusto repo in dugi len«, z glasbeno spremljavo pod vodstvom harmonikarja Stanka Črnka. Po koncu peke smo se preselili v kulturni dom, kjer se je pustna prireditev nadaljevala s kulturnim programom. Dvorana je že bila polna, prišlo je veliko domačih gostov, v predverju

staro moglo iti v krčmo plesat za kusto repo in dugi len. Depa samo do paunauči so smeli plesati. Pred paunaučjo pride »Papanica« v bejflom

dobrem vzdušju, za katerega so skrbeli muzikanti Sto mačas.

Za uspešno izvedbo programa se lepo zahvaljujemo Sloven-

Malčki domačega vrtca so nastopili z dvojezičnim programom

Moški člani FS Podkolanca s Cankove so nastopili v maskah, ki so si jih sami pripravili

lijeni in vsakšoga malo namaže po obrazi s sajami.« S tem se je tudi naš kulturni program končal, prireditev pa

ski narodnostni samoupravi Števanovci.

Nikoletta Vajda-Nagy
Foto: K. Holec

»Če boš sodak, moreš ostati človek«

V naši preminauči novinaj ste leko prešteli, ka so 28. februara v varaškem Slovenskom domi nutpokazali knige prekmurskoga pisatela Štefana Kardoša z naslovom »Geza bači dé v Zaturce« ino film, šteroga so s toga romana napravili. Po programi smo se pogučavali z avtorom Kardošom, režiserom filma *Jožetom Glažarom* ino glavnovperšonov *Gezo Bačičom*.

- Štefan, že v svojom prejšnjom romani ste pisali od svoje družine, od svoji stari starcov. Zakoj?

»Nekak tau pride z lejtami. Če bi té pripovejsti nej dojspisali, bi vse tau, ka je na priliko Gezi njegovi stari oča gučo, pozabili. Tau bi se zgübilo, nika bi več od toga nej bilau. Geza je velki pripovednik, strašen spomin má. Vsakšo rejč od svojoga staroga oča je zamerko, nangučo sem ga, ka tau dojspišemo.«

- Narodila se je ideja za paut v Ukrajino. Ka ste bole steli, knige napisati ali film napraviti?

»Žmetno je povödati. Oprvin je bilau tau, ka me je Franci Just proso, aj napišem knige za serijo 'Med Rabov pa Mürov'. Pravo sem ma, ka aprila démo v Zaturce v Ukrajino, pa bi mogauče o toj pauti - vej je naša vküpna zgodovina - leko kaj napiso. Ideja je tak na začetki bila kniga. Te se pa je režiser Jože Glažar odlaučo, ka de gordjemau s kamerov, depa je eške nej znau, ka vöpride. V ednom momenti pa je več nej gvüšno bilau, če je kniga vplivala na film ali obratno. Film malo ovak pripovejda, prejk toga pa je kniga tó dobila edno lejpo pripovejst, skauz štero se fanj dá priti.«

- Knige ste napisali v spomin svojoma pradejdeki Petri Kutoši, gratala pa je spomenik za vse prekmurske sodake v Galiciji.

»Istina je. Zdaj, ka je bila stau-ta oblejtnica prve svetovne

bojne, smo malo več gučali od toga. Soboški muzej je pripravo veliko razstavo, vejpa je tistoga ipa spoj vnaugo

Sogovorniki: (z leve) avtor knjige in scenarija Štefan Kardoš, glavna peršona v knjigi in na filmu Geza Bačič in režiser Jože Glažar

naši sodakov spadnilo. Fejst dosta je je bilau na vzhodnoj fronti, od Karpatov pa vse tá gori, več stau kilomejterov. Samo z moje vesi je je bilau edni stau, ka so tam bili, dosta

En kejp iz filma, na njem Geza bači (Geza Bačič)

je je na vöke tam ostalo. Moj pradejdek Peter Kutoš je biu v Zaturcaj ranjeni, komaj-komaj je preživo. Moj stric Geza si je vsikdar želo, ka bi gnauk vüdo, gde se je tau zgaudilo, te smo rejsan šli.«

- Ali je biu »obrat« s pismom Gordane Šovegeš istinski?

»Istinski, samo malo smo ga prestavili na drügi čas ino mesto. Eni par kednauv pred potjauv je rejsan prišlo pismo z arhiva z Beča, zgodovinar je piso nazaj, ka so najšli informacije o Kutoši. Biu je prej

edno leto kisnej nutpozvani, kak je bila bitka v Zaturcaj, tak je prej nej mogo tam biti. Nas je tau strašno-strašno skrbelo,

kak zdaj tau Gezi povödati. Ali te se je tau nikak razrejšilo, ka se je nekák zmejšo. Mi smo pa vse tau prestavili na sámopaut, tak ka je film bole napeti grato.«

- Brigate se za madžarsko krajino, tau smo vidli že vu vaši knjigaj »Zaveča slejd« tó. Donk je té nauvi roman več kak prausen potopis.

»Dve stvari sta nas pelali v Ukrajino. Oprvin briganje za zgodovino, ka se najbolje pri Gezi čüti, un nas je vse vodo po tej krajinaj, cejli čas nam je tomačo. Drüga stvar pa je bila, ka smo bili cuj slavisti, mi smo šli na univerzo v Lviv, ka bi držali literarni večer. Zvün toga smo spoj steli pogledniti domovino galicijski pisatelov,

kak sta bila Joseph Roth pa Bruno Schulz. Tau so pa tak velke razdalje, ka smo vsega nej mogli videti. V knige pa sem donk vse tau fajnluko nutdjau. Sama Vogrska pa je en tau naše zgodovine. Mi pravimo, ka se s Križevec z Gergornoga bregá vse do Balatona vidi. Od mali naug smo gledali tá doj, če se rejsan vidi. Nikdar sem ga nej vüdo, ali skaus so stari lidgé pravli, 'ja, ja, vidi se'. Ne vej, če ga je štoj vüdo, leko, ka eške bau.«

- Gospaud režiser, Jože Glažar, je scenarij za film napiso Štefan ali ga je napiso žitek?

»Eden fundament je napiso Štefan, drügo pa je pisala paut. Kak smo se pelali, tak je pripovejst rasla. Kak sva monterala, je sledik tó eške kaj cujpiso, ali pa sem ge po njegovom teksti cujmontero. Tak sva pomalek dale šla. Pri takšoj stvari nikdar ne vejš, kak de. Najoprvin smo vse vküper gorvzeli, pa če rejsan smo meli konkretne plane, kak aj bi se vse godilo, je dosta napravila sreča.«

- Vsi »igranci« v filmu so bili ležerni, nej je je mautila kamera?

»Ge sem se že pred potjauv odlaučo, ka ne vzemem s sebov dosta škéri. Cejli film sem gorvzeu z ednov malov kamerov, s fotoaparatom. Če sem koga gordjemau, je brž zgübo špajnsno čütenje. Človek po drügom-tretjom dnevi tau že pozabi pa se sprosti. Tak se je Geza tó po par dnevaj dosta bole razgučo.«

- Cejli film je v prekmurskoj rejči, za koga vse ste ga napravili?

»Posvečeni je lidam, štere smo iskali po pauti, našim pradejdekom. Nej smo ga pa napravili samo za lidi v našoj krajini, liki vsejm. Zavolo toga

gordejemo podnapise v engliškoj rejči ranč tak, ka bi drügi tó vidli, ka se je godilo.«

- Gospaud »stric« Geza Bačič, kak je prišlo do toga, ka se tak daleč odpelate?

»Meni je stari oča vsikdar pravo: 'Ranjeni sem biu 10. julija 1916, gda smo napadali ves Zaturči.' Djas sem tó nej znau, ka je tau nej velka ves, tam so prej steli prejkvtrgniti poštijo rusoške carske armade. Naša držina se šegau má srečati na vsisvecovo, Pišteck pa je gnauk pravo: 'Ka če bi mi tau gorpoiskali?' Tau bi bilau za méne nika največkšoga, ka sem si tau vsikdar želo. Pa smo šli.«

- So vaš stari oča dosta pripovedjali o tisti časaj?

»Dosta. Včasi sva šla na živce mojoj staroj materi, prej 'ka njemi te norosti telko razkladaš?'. Dejdek pa mi je pravo, ka 'boš znau, če gnauk na fronto prideš, kak se trbej ponášati, ka ne boš prvi zavec'. Stare regule je tomačo: 'Pred pükšov se nikdar ne beži', 'baukše, ka djas njega dojstrlim, kak un mené'. Spoj pa je biu žalosten zavolo toga, ka je civilno lüstvo telko trpelo, vse so jim na nikoj djali. Najbole zatau, ka je un paver biu, pa je vüdo, ka je paver najbolje gorplačo. Paver je nej mogo s sebov odnesti v kufri peneze, un je emo živino, tau je vse tam ostalo ino je vse zgübo. Stari oča mi je pravo: 'Če boš gda sodak, moreš biti človek. Pa če pri tom žitek reskéraš, ne bantivaj nedužnoga človöka.'«

- Té nauve knige so obrnjene na porabsko domanjo rejč.

»Spoj sem biu srečen, gda sem tau prešto. Što má frajt za muziko, rad poslüša Mozarta ali pa Bacha. Molar rad gleda kejpje Dürera, Tiziana ali Van Gogha. Djas pa sem posaba rad, če čüjem kakšo slovensko domanjo rejč, najbolje, gda čüjem prekmursko ali porabsko rejč. Za méne lepše muzike na svejti nega.«

-dm-

PREKMURJE

Den civilne zaščite

1. marec je svetovni den civilne zaščite, organizacije, stera ma največ dela te, gda se kaj lagvoga zgodi, tak v naravi kak tudi ovak. Vsakšo leto ob tom dnevi v Sloveniji raztalajo priznanja tistim, steri so največ napravili na področji varstva pred naravnimi in drugimi katastrofami. Komisija za priznanja in nagrade je letos potrdila 264 predlogov. Najvišije priznanje, kipec civilne zaščite za življenjsko delo, so na prireditvi, stera je bila na Brdi pri Kranji, dali Jamarski reševalni službi. Tistim, steri so se najbolje izkazali v Pomurju, pa so priznanja raztalali na prireditvi, stera je bila preminauči keden v Črenšovcaj. Pozdravni guč je mela domanja županja Vera Markoja, slavnostnoga pa Darko But, generalni direktor Uprave RS za zaščito in reševanje, steri je ob pomauči Martina Smodiša, poveljnika civilne zaščite za Pomurje in vodje murskosoboške izpostave Uprave RS za zaščito in reševanje, priznanja in nagrade tudi raztalo. Za pomursko pokrajino so bili podeljeni štirge bronasti, štirge srebrni in dva zlata znaka civilne zaščite, pa ške ena plaketa. Zlati znak sta daubila Anton Gomboc iz soboškoga prostovoljnoga gasilskoga društva (PGD) in Andrej Trstenjak iz Gasilske zveze Ljutomer. Srebrni znak so daubili Milan Gomboc iz Püconec, Marko Šajnovič iz Gornje Radgone, Janez Zadavec iz Črenšovec in PGD Središče, bronastoga pa Melita Černela iz Murske Sobote, Matjaž Durič iz Rakičana, Darko Knaus iz Polane in Andrej Rus s Cvena. Plaketo civilne zaščite je daubilo PGD Kobilje, stero letos slavi 130. obletnico svojoga obstoja.

Silva Eöry

Franc Šlihthuber – župan Občine Gornji Petrovci

NE SEDI RAD V PISARNI

Gornjepetrovskoga župana Franca Šlihthubera sam gorziskala v kulturnom daumi v Stanjevcaj, v vesnici, v steri je gorrasso in v njoj ške gnesden žive. Po dve djišaj je najšo malo cajta za tau, ka mi povej neka o sebi in o svojoj občini. »Ges sam takši župan, ka ne sedim rad v pisarni, liki bole rad okauli po tereni odim pa z našimi delavcami vküper delam na poštijaj in vsepo vsedi tam, gé trbej spelati investicije, ka te našomi lüstvi baukše de,« je prva pravo Franc Šlihthuber, steri je biu konec preminaučoga leta že sedmo pout po redi izvoljeni za župana: »Tau je rejsan dosta cajta. V etom leti de minilo 25 lejt od te, gda sam prvo pout grato župan. Mislim, ka je v Prekmurji samo ške odranski župan Ivan Markoja takši, ka je že tak dolgo župan kak sam ges. Tau kaže,

Franc Šlihthuber je že več kak 24 let gornjepetrovski župan

lidi, naraudilo pa se jih je samo 450. In s temi malimi penezami, ka jih dobivamo, smo furt mogli dosta napraviti. Ka se nam je tau priši-

Kulturni dom v Stanjevcaj

ka mi lidge zavüpajo in me poštüjejo.« Občina Gornji Petrovci je tista, o steri v novinaj dostakrat pišejo samo te, gda naštevljejo občine, stere majo največši dug v Sloveniji: »Mi smo ena vekši občin v Prekmurji. Mamo 14 vesnic in tau na 67 kvadratnih kilometrih površine. Mamo 160 kilometrov poštij, 200 kilometrov javnoga vodovoda, pa tudi telko kilometrov šurkopasovnih povezav za internet. Za tau vse trbej skrbeti, rosag pa ne davle telko penez, kak

kalo, smo mogli tu in tam ške kakši kredit (kölcsön) vzeti. Zdaj tak gé, ka vsakšo leto neka toga duga odplačamo, ali tau pomalek dé. Znamo, ka je v Sloveniji dosta občin bole zaduženih, kak smo mi, samo zračunano na človeka, pa mamo mi rejsan največši dug v rosagi.« Franc Šlihthuber pravi, ka je bila njegova mladost lejpa. Iz Stanjevcaj je v Gornje Petrovce v šaulo odo peški: »Vsakšo drevo sam pozno, vsakšo djabko in drugi sad na pouti sam proba. Doma na pa-

verstvi smo meli tudi maro. Vsakši večer sam spiu liter toploga mleka od domanjih krav. Lejpi žitek je biu, vej pa je te po naši vesnicaj ške dosta lüstva bilou. Družili smo se, si pomagali, nej tak kak zdaj, gda je tau čista en drugi svet. Na Goričkom skor nega več krav, nega mlatilnic.« Pri Šlihthuberovih si je mati krüj slüžila kak bautošica, oča, stari oča in baba pa so delali doma: »Mam dva brata. Pišta se je tudi vözašaulo za bautoša, Jani je osto doma na grünti, ges pa sam se odlaučo, ka mo šau v srednjo kmetijsko šaulo v Rakičani. Gda sam jo zgotovo, sam šau ške agronomijo v Maribor študerat, vej pa sam steu biti povezani s paverskim delom. Pouleg toga sam biu trno dober športnik. Že v osnovni šauli sam večkrat gvino na krosih, dobro sam tudi fotbal špilo. Sledkar sam biu tudi srednješolski pomurski prvak v bežanji, pa tudi, gda san biu sodak,

ka se neka napravi. Zavolo toga je trpelo tudi držinsko življenje. Čerka Vesna, sinouva Miha in Boštjan so ga kak deca nej dosta vidli doma: »Včasí so me doma pitali, če znan, steri je steri. Ali ge sam furt čüto, ka morem pomagati lidam, ka napravimo tisto v občini, ka lüstvo nüca in ške. Zavolo toga je držina rejsan malo trpela. Vseeno pa smo si ram vrejdvzeli, deca so se šaulivali in srečen sam, ka so zdaj že vsi trge zaposleni. Zdaj že mam tudi tri vnüke. Vid in Tine sta stariva leto pa pou, Filip pa je že starejši, on odi v sedmi razred, tak ka je veselo tudi zdaj.«

Čiglij majo probleme s penezi, v petrovski občini vseeno delajo flajnsno naprej. Posodablajo poštij, vrejdgemlejo pa tudi gasilske domove, steri so fontoški za vsakšo vesnico. »V aktualnom mandati bi radi vse gasilske domove vrejdvzeli tak, kak trbej. V Neradnovci in Adrijanci trbej ške neka malo dokončati

Spominsko obeležje v Ženavljaj, gé je 1934 doj prleto belgijski balon. V spomin na té dogodek vsakšo leto 18. avgusta slavijo občinski svetek.

san tekrovau v atletiki.« Po tistom, ka je prišo od sodakov, se je zaposlo v firmi Pomurka, stera se je z mesom spravala. 1994, gda je gratala nauva Občina Gornji Petrovci, se je odlaučo, ka de kandidero za župana. V politiko je šau že prva, leta 1986, gda je biu izvoljeni za veškoga predsednika, sledkar pa je vodo tudi krajevno skupnost. Furt je rad delo z zadovolstvom, za tau,

delo, po tistom pa pridejo ške na red domovi v Ženavljaj, v Panovcaj in Košarovcaj. Vodovod je zdaj spelani do vsakšoga rama v občini, trbelo pa de neka napraviti ka se tiče kanalizacije. Zatau ka smo raztepeni ne moremo napraviti sistema, s cevami, leko pa napravimo male čistilne naprave,« je na konci ške pravo Franc Šlihthuber.

Tekst in kejpi: Silva Eöry

Murska Sobota: Prva razstava v Galeriji

SLIKARJA LUDVIK VREČIČ IN TUGO ŠUŠNIK

Na prvi letošnji razstavi v soboški Galeriji, posvečeni 100. obletnici združitve Prek-

(Ladislav Danč, Štefan Hauko, Lojze Logar in Franc Mesarič) in zdaj ustvarja generacija od-

Petőfi), Štefan Celec pa je posnel dokumentarno igrani film o Ludviku Vrečiču. Ekpa

ne išče ene, temveč hkrati dve temeljni prasliki ali paradigmi, ki sta zajeti v eni sami sliki. Videti je namreč, kot da slika, ki se neprenehoma spreminja in transformira, ni ena, temveč sta dve, pri čemer je druga slika vedno negacija prve, « izpostavi Inhof in sporoči, da se je leta 2016 začel Tugo Šušnik ukvarjati s svetlobnimi slikami ali elektrografikami. Te slike so zaradi osvetlitve od znotraj vidne tudi v temi. »Natančneje rečeno, te elektrografike prav s pomočjo elektrike ne le postanejo vidne v

Pomurski muzej: Ludvik Vrečič Prekmurke in Prekmurci, prva na levi je slikarjeva mama Judita, rojena Kumin

murja z matičnim narodom, so predstavljena dela prvega slovenskega akademsko

ličnih mladih umetnikov. Ob razstavi sta kustosinji Tamara Andrejek (Pomurski muzej)

slikarja, starega šele 45 let. Robert Inhof pa meni, da Tugo Šušnik v svojih delih

Tugo Šušnik v Galeriji: Svetlobne slike ali elektrografike

izobraženega slikarja iz Prekmurja, Ludvika Vrečiča, in akademskega slikarja Tuga Šušnika, tudi profesorja na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost. V Galeriji za letos napovedujejo še razstave Roberta Černelča (risbe, slike, videi), Nandeja Vidmarja - risbe in grafike, Vladimira Makuca - pregledna razstava grafike in Osamelost - izraz tesnobe v »prekmurski« likovni umetnosti.

Kot je povedala kustosinja razstave Irma Brodnjak, je v Galeriji prvič predstavljenih 50 del Ludvika Vrečiča na papirju, med njimi izstopajo portreti, sledijo prekmurski pejzaži in žanrski prizori. Z razstavama so v celoti predstavili bogato zbirko Vrečičevih del tako v Pomurskem muzeju kot Galeriji. Opozorili so na pomen likovne tradicije Pomurja, ki se je začela v prvi polovici 20. stoletja z deli Ludvika Vrečiča, kar so potlej nadaljevali Karel Jakob, Lajči Pandur in Franc Kūhar, za njimi pa člani skupine DHLM

in Irma Brodnjak (Galerija) za katalog napisali spremna besedila in izbrali barvne reprodukcije Vrečičevih del iz obeh stalnih zbirk.

Ludvik Vrečič se je rodil v Skakovcih leta 1900, umrl pa je tragične smrti po koncu druge svetovne vojne, ko ga je na poti v domači kraj na železniški postaji Monor blizu Budimpešte ustrelil ruski vojak, s katerim se je sprl, ker mu je Rus nameraval na silo odvzeti prtljago. Prizadevanja zdravnikov v vojaški bolnišnici so bila zaman. Pokopan je na pokopališču v Monorju, groba pa doslej niso uspeli odkriti. O ustvarjalni poti Ludvika Vrečiča na Madžarskem, kjer je študiral, in povezanosti s Slovenijo, tudi o veliki razstavi (140 del) v Jakopičevem paviljonu leta 1928, je Zdenko Kodrič napisal roman Barva dežja ali prtilikavec iz kavarne Pilvax (v kateri so se v revolucionarnih letih 1848/49 zbirali madžarski izobraženci, med njimi tudi najbolj znani pesnik Sándor

išče dve temeljni prasliki, vse od začetka likovnega ustvarjanja pa ga zanima predvsem barva kot metafizična in mistična kategorija. »Umetnik

popolni temi, ampak je čista tema tudi pogoj za njihovo popolno uzrtje.«

Tekst in fotografije:
Ernest Ružič

GLASBENI VEČER V REFektorIJU

Na večeru komorne glasbe, ki sta ga organizirala kulturno društvo Pannon kapu in fundacija Za glasbo v Monoštru, sta se predstavili Andrea in Viola Németh. Viola je študirala klavir v Baslu v Švici. Andrea študira na graški glasbeni akademiji violončelo. Sestri sta odigrali več sonat, občinstvo ju je nagradilo z burnim aplavzom.

L.R.H.

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Sombotel je najboljša srečna varaš

V edni raziskavi so vopokazali, ka na Vogrskom v Železni županiji v Somboteli žive najboljša srečno lüstvo. Od koga je odvisna sreča? V raziskavi se je konkretno pokazalo, ka so najboljša srečne diplomirane, oženjene ženske, stere majo več mlajšov pa živejo na zahodnom (nyugati) tali rosaga v mali vasnicaj. Več kak sedem gezero lidi so pitali od 17. do 88. lejta starosti, pitali so ženske pa moške tō o tom, kak so srečni. V raziskavi so spitali, kak so zadovolni s svojim življenjom, pa tau tō, kak so čustveno, psihično, socialno in spiritualno zadovolni. Tau se je že na začetki raziskave vidlo, ka so vsepovsedi na Vogrskom, v vsakšoj regiji bola zadovolni pa srečni, kak so bili prejšnjo leto. Najvejša pozitivna sprememba, če gledamo zadovolnost, je na Zahodnem Prekodonavju pa na Južnem Alföldu, najmenje zadovolno lüstvo pa na sredini rosaga žive.

Če ženske gledamo, te so one vsepovsedik bola srečne, zdrave kak mentalno tak psihično, kak moški. Tau se tō vidi, steri so bola bogati, baukše živeči, vōšaulani, steri več mlajšov majo pa v zakoni živejo, so tō bola zadovolni s svojim žitkom. Najboljša srečni so od 36 do 50 lejt stare ženske pa moški, steri štiri ali še več mlajšov majo.

Te številke, stere tau kažejo, sto kak je srečen, so najnižje na severnom tali rosaga. Med županijami v Nográdi žive največ taši lidi, steri so sploj nej zadovolni s svojim žitkom.

Dapa če bi med rosagi (državami) tekmovali v tejm, kak smo srečni, te je Madžarska žau, bola v spodnjom tali lestvice.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Borut Pahor je obiskal Združeno kraljestvo

Predsednik republike Borut Pahor je bil na tridnevem uradnem obisku v Združenem kraljestvu. Najprej se je srečal s princem Edwardom, s katerim sta govorila o nagradah za mlade, vključene v mladinski program Mepi, katerega častni pokrovitelj je britanski princ. Slovenski predsednik se je v nadaljevanju obiska sestal z britanskim zunanjim ministrom Jeremyjem Huntom. Strinjala sta se, da so odnosi med Slovenijo in Združenim kraljestvom zelo dobri. Državi krepita dvostransko sodelovanje na področju gospodarstva, turizma, investicij, znanosti, izobraževanja in kulture. Blagovna menjava med državama zadnja leta raste in je lani prvokrat preseгла eno milijardo evrov. Borut Pahor se je v Londonu srečal tudi z gostiteljico, kraljico Elizabeto II. Kot so sporočili iz njegovega urada, je bil pogovor z njo daljši, kot so načrtovali, kraljica pa izjemno ljubezniva in osupljivo osredotočena na pogovor. Ob koncu obiska se je Pahor v Londonu srečal še s Slovenci, ki živijo v Združenem kraljestvu.

Darij Krajčič ni več poslanec

Poslanec Liste Marjana Šarca (LMS) Darij Krajčič je zaradi kraje sendviča v trgovini odstopil s funkcije poslanca državnega zbora. Vodja poslanske skupine LMS Brane Golubović je pojasnil, da je šlo za nedopustno dejanje, zato je ponujeni odstop edina možna odločitev. Golubović je sicer Krajčiča označil kot strokovnjaka in dobrega človeka, ki pa je storil nedopustno dejanje. »Če želimo slediti vrednotam in načelom LMS, je treba za to dejanje prevzeti odgovornost. In prevzel je odgovornost in odstopil kot poslanec,« je dodal vodja poslanske skupine največje vladne stranke.

KDOR IMA CVETLICE RAD/STO MA RAUŽE RAD...

ZAKAJ OBREZUJEMO RASTLINE?

Obrezovanje rastlin je za vsakega ljubitelja rastlin važno in zanimivo opravilo. S pravilnim obrezovanjem rastline oblikujemo in jim dajemo doto za starost. Vsako obrezovanje je poseg v samo rastlino, ker jo spreminjamo. Nemalokrat se nam nekatere veje smilijo, da bi jih porezali, vendar določeno vrsto obrezovanja bo prej ali slej potrebovala vsaka rastlina, naj si bo to okrasni grm, ali drevo, sadno drevo, ali vrtnica in celo zelnata trajnica. Za vrtnarja pravijo, da mora imeti pri obrezovanju ostro sekiro in trdo srce. Obrezovanje spodbudi pri rastlinah povsem določene odzive. Lahko spodbujamo rast ali pri okrasnih rastlinah pospešimo razvoj cvetnih poganjkov, pri vrtnicah pa vplivamo na krepko zdravo rast ter cvetenje. Za obrezovanje moramo izbrati pravi optimalni čas, ustrezno orodje in za posamezno rastlino primeren način obrezovanja. Rastline lahko obrezujemo preko celega leta, vendar ne vse povprek. Obrezovanje rastlin je za vsako obdobje različno.

JESENSKA / ZIMSKA REZ

Večina rastlin je v dobi zimskega mirovanja od oktobra do sredine januarja. V tem času ni primeren čas za obrezovanje, kajti če bi rastline obrezovali zdaj, bi jim rane začele celiti šele maja, do tedaj bi pa rastline bile nezaščitene pred okužbami. Od januarja do marca se zaradi vse toplejšega vremena začne v rastlinah počasi pojavljati tlak rastlinskih sokov, tako rastline več niso izpostavljene dolgotrajnemu mrazu in je verjetnost pozebe manjša. Proti koncu zime in na začetku pomladi še preden začnejo odganjati novi poganjki in preden se razvijejo zasnove cvetov, je pravi čas za obrezovanje večine drev-

nin, kot so: metuljniki, oslezi, grmasti prstniki in metličaste hortenzije. V slučaju slabega

ostanejo več let zdrave in bujno cvetoče. Vrtnice obrezujemo vedno na določeno število

Cvetočo vrtnico plezalko pomlajujemo vsakih pet let, obenem obrežemo še mlade poganjke

vremena moramo z obrezovanjem počakati do prve polovice marca.

POLETNA REZ

Poganjki, obrezani med junijem in začetkom septembra,

očesc. Tako imamo pregled koliko novih poganjkov bo nastalo po rezi. Rez vedno opravimo tik nad popkom, tako da ne puščamo štrcljev. Enkrat cvetoče vrtnice odrežemo takoj po cvetenju, ker

Srobot skoraj obvezno obrezujemo spomladi

se ne bodo solzili, rezna mesta pa se bodo hitro posušila in zacelila. S poletno rezjo lahko nekoliko zaviramo ali umirjamo rast preveč bujno rastočih rastlin. V tem času je tudi pravi čas za rezanje živih mej. Pri zelnatih trajnicah vse do jeseni spodbujamo ponovno cvetenje in bujno rast novih poganjkov. Nikakor ne obrezujemo v mokrem vremenu.

VRTNICE

S pravilnim obrezovanjem vrtnic dosežemo, da rastline

razvijejo cvetove predvsem na dolgih enoletnih poganjkih. Ponavljajoče cvetoče vrtnice cvetijo na enoletnih in letošnjih poganjkih. Pravi čas obrezovanja vrtnic je spomladi, še preden poženejo novi poganjki. Narediti jim moramo prostor in svetlobo. Vrtnice popenjavke, ki se vzpenjajo na pergolah, potrebujejo pomlajevalno rez le na vsake štiri do pet let. Vsakoletno obrezovanje bi bilo preveč naporno, poleg tega pa več let cvetijo brez vsakoletnega

obrezovanja. Izrezovati moramo polomljene, stare in suhe poganjke in to čim bližje tlam. Obrezane veje in listje odstranimo in zažgemo, kajti v odpadnem materialu je veliko gojišče gliv in prezimujočih različnih žuželk.

SROBOTI

Srobote skoraj vedno obrezujemo spomladi, preden začnejo odganjati novi poganjki. Zgodaj cvetoče srobote je priporočljivo, da odmrle poganjke odstranimo in krepke rastline skrajšamo na četrtino, šibkejšje pa na tretjino. Poganjke porazdelimo po višini, da cvetovi ne bodo preveč nagnjeni. Poleti cvetoči sroboti, ki cvetijo izključno na letošnjih poganjkih, pa krepko obrezujemo na 30-50 cm. GLICINIJA - modra ali bela Glicinija je zelo bujna rastlina in brez obrezovanja bi se njeni poganjki preveč razrasli. Vsako leto skrajšamo podaljšane dele glavnih poganjkov, tako da so dolgi le 1m, tako spodbudimo rast novih poganjkov. Glavne veje ostanejo vse življenje, stranske pa krajšamo in redčimo vsako leto.

NAMIG

Imate majhen vrt, ni dosti prostora? Večkrat kupujete rastline nenačrtno? Na vrtu imate vsega po malem, in predvsem razmetano po celi površini, ko jo imate na razpolago? To pomlad si načrtno kupite drevo za majhen vaš vrt. Drevesa za majhne vrtove, ki nas bodo zares razveseljevala. To so šmarna hrušica, rumeni dren ali okrasna jablana. Njihova okrasna vrednost je v lepem zgodnjem cvetenju in plodovih. (Slika na prvi strani: Glicinija stranske veje krajšamo in redčimo vsako leto.)

Besedilo: Olga Varga, Fotografiji - svetovni splet

Trst: Za odhod z vrha SKGZ se je odločil predsednik Rudi Pavšič

ZAPOMNILI SI GA BOMO KOT EVROPSKEGA MANJŠINSKEGA POLITIKA

Po dvaindvajsetih letih vodenja Slovenske kulturno gospodarske zveze v Trstu, samostojne in nadstrankarske organizacije slovenske narodne skupnosti v Italiji, se je predsednik Rudi Pavšič odločil, da ne bo kandidiral za

manjšinskimi problemi. Srečanja so se zvrstila od Trsta, Celovca, Monoštra, Zagreba in v drugih narodnostnih središčih v štirih državah ter tudi v Ljubljani. Med prvimi aktualnimi temami, ki so jih obravnavali, je bil položaj narodnostnega

Slovenska manjšinska koordinacija se je večkrat sestala tudi med Slovenci na Hrvaškem oziroma v Zagrebu. Predsednik SKGZ in Slomaka Rudi Pavšič je drugi z desne

naslednji mandat. SKGZ je bila ustanovljena leta 1954, kar nekaj let pozneje pa se ji je, kot katoliška protiutež, pridružil Svet slovenskih organizacij. Rudi Pavšič je za minulo obdobje posebej izpostavil sprejem krovnega zakona za narodno skupnost v Italiji in vstop Slovenije v Evropsko unijo. Vseskozi so bili v ospredju pozornosti tudi odnosi s Svetom slovenskih organizacij.

Po ustanovitvi Slovenske manjšinske koordinacije je bil Pavšič vsebinsko povezan tudi s Slovenci v Avstriji, na Hrvaškem in Madžarskem. Pogosto je sodeloval tudi v ustreznih narodnostno političnih telesih Evropske unije, kjer se je zavzemal za pravice vseh manjšin v Evropi, ki po nekaterih podatkih predstavljajo 50 milijonov prebivalcev.

Na sejah in srečanjih Slovenske manjšinske koordinacije so obravnavali aktualne probleme Slovencev v zamejstvu in zaključke ter zahteve posredovali tudi slovenski vladi in ustanovam, ki se ukvarjajo z

šolstva. Kljub prizadevanjem, novim oblikam vodenja, se Slomaku ni uspelo ohraniti v narodnostnem prostoru. Na zadnje, julija 2016, je bil v Potrni izvoljen za koordinatorja Nanti Olip iz Narodnega sveta koroških Slovencev, ki pa z delom ne nadaljuje.

Rudi Pavšič je za Porabje posebej poudaril, da bi Slomak imel tudi zdaj dovolj tem za obravnavo, tako od izmenjave mnenj, informacij do dajanja pobud pristojnim v Sloveniji za sodelovanje s Slovenci v zamejstvu. Za zdaj še deluje Agrosloimak, ki povezuje kmete in kmetijske organizacije iz štirih držav in se letno sestaja na Mednarodnem kmetijsko živilskem sejmu Agra v Gornji Radgoni, kjer se srečanju pridružita aktualna minister za Slovence v zamejstvu in minister za kmetijstvo.

Za novo predsednico je bila z veliko večino glasov delegatov izvoljena kandidatka Ksenija Dobrila. Več v naslednji številki Porabja.

Tekst in foto: Ernest Ružič

Otroško borovo gostüvanje

Letos so v Sakalovcih pripravili borovo gostüvanje, zato smo vzgojiteljice dobile idejo, da

papirja. Na pomoč so nam priskočili tudi starši otrok, ki so nam priskrbeli material, ki

Otroci in vzgojiteljice slovenske skupine v monoštrskem vrtcu so pripravili borovo gostüvanje

bi tudi otrokom iz slovenske skupine monoštrskega vrtca predstavile ta stari slovenski ljudski običaj, ki je značilen tudi za Prekmurje.

Najprej smo si ogledali video-posnetek borovega gostüvanja, da so se otroci seznanili z značilnostmi tega običaja. Pozorno smo opazovali like in maskare, ki so prisotne pri pustni prireditvi. Otroci so bili motivirani in pripravljeni sodelovati pri našem otroškem borovem gostüvanju, zato smo začeli s pripravami. V našo skupino smo povabili Ciliko z Gornjega Senika, ki nas je z veseljem naučila izdelovati šopke in rože iz krep

smo ga potrebovali. Izdelali smo si šopke, okrasili naš bor in voz z rožami iz krep papirja. Razdelili smo si vloge in pripravili obleke. Seveda je bilo naše otroško borovo gostüvanje veliko bolj preprosto kot tisto pravo. Ta običaj smo pokazali predvsem skozi tradicionalne like, povorko z vlečenjem bora in petjem pustnih pesmic.

Okrašeni bor na vozu

Letošnji pust je bil malo drugačen, vendar poučen in zabaven.

Vzgojiteljica asistentka
Romana Trafela

... DO MADŽARSKE

Viktor Orbán se ne bo opravičeval

Dvanajst strank Evropske ljudske stranke zahteva izključitev stranke FIDESZ iz največje strankarske družine. Da bi stranka lahko ostala v Evropski ljudski stranki, je vodja politične skupine Evropske ljudske stranke Manfred Weber postavil naslednje pogoje: naj se na Madžarskem neha medijska kampanja proti ameriškemu milijarderju Georgeu Sorosu in predsedniku Evropske komisije Jeanu-Claudeu Junckerju, ker da podpirata nezakonite migracije, naj se Orbán opraviči strankam v Evropski ljudski stranki in naj se lahko Srednjeevropska univerza (CEU) vrne v Budimpešto.

Stranka FIDESZ je sporočila, da kljub kritikam ne želi zapustiti Evropske ljudske stranke. Dodali so, da sta po mnenju stranke obramba evropskih krščanskih vrednot in preprečevanje migracij pomembnejša od strankarske discipline znotraj EPP. O izključitvi FIDESZ-a bo skupščina evropske stranke razpravljala na svojem srečanju 20. marca.

Volivci bodo kaznovali opozicijo

Če opozicijske stranke ne bodo sodelovale in skupaj nastopile na evropskih volitvah, jih bodo volivci kaznovali, ugotavlja Inštitut Publicus. Po njegovem merjenju se je nezadovoljstvo v družbi, ki smo ga čutili decembra zaradi sprejetja t. i. zakona o suženjstvu, do februarja umirilo. Medtem ko je bilo lani decembra nezadovoljnih 64 odstotkov volivcev, se je njihov delež do februarja znižal na 51 odstotkov, kar pomeni, da je politična ravnodušnost spet zajela kakih milijon ljudi. Na to kažejo tudi podatki o priljubljenosti strank. FIDESZ, ki je v zadnjih šestih mesecih zgubil kakih 600 tisoč pristašev, je v februarju pridobil kakih 160 tisoč, njegova priljubljenost je s 23 odstotkov narasla na 25. Dve večji opozicijski stranki sta obdržali svoj položaj, socialiste bi volilo 9 odstotkov, Jobbik pa 10 odstotkov volivcev. Inštitut Publicus ugotavlja, če bodo opozicijske stranke postavile na evropskih volitvah lastne liste, se bodo volivci obnašali, kot če bi šlo za državnozborske volitve, tako bosta imeli le ti dve opozicijski stranki možnost poslati svoje poslance v EP.

NAZAJ SO ME POSLALI...

Ferenc Gyeček, po doma-
njom Čajtini, v Varaši živejo,
v tistoj ulici, gde je gnauk
svejta največ Slovincov ži-
velo pa go še gnesden tak
zovéjo Vaugri, ka Vend utca.
Oni so ovak iz Ritkarovec,
samo v Varaši so zidali, kak
tistoga reda več Slovincov,
steri so zato v Varaš šli, ka
je tam lakejše bilau živeti.
Gnesden je ta paut že cejlak
nutzozidana, dapa te, gda
so Čajta začnili zidati, te je
še samo njigvi ram stau tam
na samom.

- Franci, tau mena povejte,
ka znamanöjva tau ime,
ka Čajta?

»Tau dja ne vej. Nejdaleč
kraj so od nas Žajersni, niže
Križini bili, pa nje so tü zaka
tak zvali, tau tü ništje ne vej.
Te je še sploj dosta ramov
bilau v Ritkarovci, zdaj že
tauma en frtau nega, te smo
še meli krčmau pa bauto tü.
Brejznatjina krčma je tam
bila, kak zdaj prejk proti Se-
niki demo, tam v dolej, Ca-
sarna bauta pa tøj više nas
bila, samo komuništarge so
tau vse na nikoj djali, aj vrag
v njé vdari.«

- Sto je odo tak dalač, v tisti
dau v krčmau?

»Vsakši, nej se je štelo, kak
daleč je pa gdé je, odli so
domanji, Senčarge pa še s
Slaskoga tö. Istina, dja sem
tam nej odo, dapa oča, on je
odo. Nejdaleč kraj od nas na
Verici je pa Röfcina krčma
bila, tistoga ipa je lüstvo
bola doma bilau, v Varaš
so samo rejdko šli. Zavolo
tauga baute pa krčme so tü
bola mele šejft kak gnesden,
gda vsakši v Varaš dé v ba-
uto, gde je vse bola falejšo.«
- Tistoga reda blago, piti,
odkec so spravlali bauto-
ške pa krčmarge?

»Ka je tašo bilau, ka se je
dalo küpti, tisto vejn iz Va-

raša, po vino so pa na Bala-
ton odli s kaulami. Te je po
bautaj nej bilau telko vsega
kak gnesden, samo telko, ka

Ferenc Gyeček (Čajta)

je najbola potrejbno bilau.
Te je lüstvo doma skur vse
pripauvalo, zavolo tauga so
leko živeli iz malo pejnaz tö.

Zženov

Te je nej tak bilau kak zdaj,
ka vsikši den ti pošlejo ček,
gnauk vodau, gnauk elektri-
ko moraš plačati.«

- Vi ste meli doma stüde-
nec?

»Meli smo stüdenec pa meli
smo doma, više rama vreti-
no tü, stero smo za piti pa za
küjanje nücali.«

- V zimi ka ste delali, gda
je mrzlo bilau pa je zmr-

znila voda v vretini, te ste
s stüdenca gonili vodau?

»Tašoga mraza je nikdar nej
bilau, ka bi v vretini voda
zmrznila, zato
ka ta voda glob-
ko vö iz zemle
tekla. V dvaura
s stüdenca, steri
je pri kovačnici
stau, smo samo
maro napajali,
za svoj tau nik-
dar smo ga nej
nücali.«

- Meli ste doma
kovačnico tö?

»K o v a č n i c o
s mo meli, dapa
kovač je s Sole
odo, tak se je
zvau, ka Bata
Kalman. On
je tam v tistoj

kovačnici vse napravo, ka
je trbelo pavrom, če je sila
bila, še zaub vlejko. Zavolo
tauga je pri nas vsigdar do-

sta lüstva bilau, pa ranč tak
konjov tü, stere so pri nas
podkavali.«

- Dobro je bilau v Ritkarov-
ci živeti?

»Dobro je bilau dočas, ka so
tej grdi komuništardje nej
prišli pa so vse na nikoj dja-
li. Dja tak kak je, tapovejm,
ka je ne morem vöprestati.

Pred tejm je dobro bilau,
lüstvo je še s Slaskoga prejk

k nam odlo. Djajce, kokau-
ši, konje, ka je ranč trbelo,
so prejk švercali pa pri nas
odavali.«

- Zaka, vi ste doma nej
meli?

»Zaka bi pa nej meli, tau, ka
so oni prejk k nam švercali,
tisto je šlau v Pešt na odajo.
Večkrat telko djajec bilau,
ka s kaulami so je pelali v
Varaš.«

- Vi ste tü odli prejk na Sla-
sko?

»Najbola prejk v Markovce,
na mlin smo vozili pšenico
pa vsefele sildje.«

- Zaka ste nej na Gorenji
Senik pelali, vej pa tam je
tü bijo mlin?

»Markovski mlin je bola skr-
lej bejo kak seniški, drügo
pa tau, ka je mlinar v Mar-
kovci nam niši rod bejo. Po-
tistim, gda so mejo napravili,
s mo več tak nej mogli prejk,
vse grünt, ka je na tistom
tali austu, ga je vrag vzejo,
zdaj že lejpa gauštja zrasla
tam. Pri njij je dobro, oni te
sejkajo, gda štjejo, nej kak
mi. Nas tej »zeleni« telko
preganjajo. Prvin je tašo nej
bilau pa itak smo vedli, gda
trbej pa kak trbej sejkati. Pr-
vin je tau tü ovak bilau, ka
se je nej trbelo bojati, ka ti v
gauštja stoj podere ali drva
vkradne, tašo nej bilau.
Nam so cejle goštje komu-
ništardje krajvzeli te, gda so
nas na Hortobágy odpelali.
Zdaj sledkar, gda so bile te
odškodnine, te sem nika
nazajtjöjpo, dapa tisto je ni-
kanej bilau proto taumi, ka
so nam krajvzeli. Tiste lejpe
goštjé je zdaj država vse do-
lazosejkala. Zdaj je lüstvo
že tü nej tašo, kak je prvin
bilau, prvin so eden drügo-
ma pomagali, zdaj tašo že
nega.«

- Gda ste v Varaš prišli, te
ste že bola gospočki bili,

nej?

»Nika smo nej bilej gospoč-
ki, ranč tak smo delali pa
žejvali, kak če bi doma v Rit-
karovci bili. Vsikšo leto smo
svinje krmili, s tej pejnaz
s mo rame zidali. Dja sem na
gazdasági (kmetijska zadru-
ga) delo, tam sem traktoroš
bejo, samo te sem emo edno
nesrečo, gda sem se skurnej
bujó, te sem prvo paut skur-
nej v grob prišo. Gda sem se
malo vküppaubro, te sem
nazajüšo v veštauk (mú-
hely) delat. Gnauk me je
prejden zvau pa me je pito,
če bi nej nutrastaupo v part.
Vejš ka, tau mena vejn bola
strašno bilau, kak gda sem
nesrečo emo. Potejm ka so
nas odpelali, vse krajvzeli,
te še name prosijo, aj nutra-
staupim v tau grdo bando,
ka tej mislijo.«

- Gda ste bilej zadnjíč v
Ritkarovci, tam, kak mate
rojstni ram?

»Vejn lani sem odo, gda je
nišo pokapanje bilau, pri
rami sem nej odo, zato ka
je že nej naš, odali smo ga.«

- Gda ste drugo paut skur v
grob prišli?

»Pet lejt nazaj sem daubo
eden srčni kap, eden infarkt,
tak ka še srce mi je dolasta-
nilo. Zdaj že leko povejm,
ka sem že odo tam na drügi
strani. Dapa tak vögleda, ka
tašoga staroga človeka še
vragej nej trbej, pa zato so
me te nazaj poslali.«

- Ka bi delali, če bi še
gnauk mladi bili pa na-
zaj v Ritkarovce prišli?

»Tau bi delo, ka se razmejm,
ka rad delam, pavar bi bijo.
Vidiš, človek, gda stari gra-
ta, na koj pride, nejmam
maučí. Dja bi še delo, zato
ka volau mam, samo ne la-
dam, taši dög sem grato.«

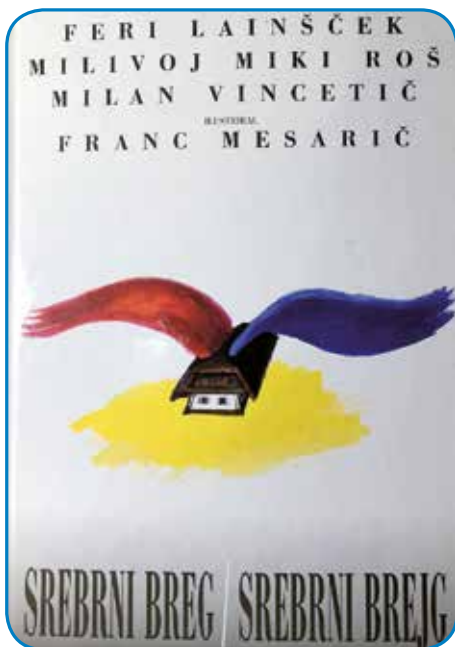
Karči Holec

»... na sztári szlovenszki jezík obrnyeno ...« - 15.

PREKMURSKE KNIGE ZA PORABSKE BRATE

V našoj seriji smo že nupokazali tiste tri porabske pisatele, šteri so svoja kračiša ali dugša prozna dela napisali v domanjoj rejči Slovincov na gnešnjom Vogrskom. Ne smejmo pa pozabiti na tiste prekmurske avtore, šteri so s svojimi pisanji pomagali pri tom, aj v Porabje pride kvalitetno štenjé v maternoj rejči. V rani devetdeseti lejtaj je začnila lutkovna skupina (bábcsoport) na Gorenjom Seniki na odri nūcati porabsko domanjo rejč, režiser *Milivoj Miki Roš* je vküper s pisatelom *Ferinom Lainščekom* več iger na naš gezik prejkspiso. Z voditeljicov

Zbirka pripovejstí »Srebrni bregj« je bila prva kniga v »dvej gezikaj«

skupine *Klarov Fodor* so se že leta 1991 odlaučili, ka do mlajši od tistoga mau v domanjoj rejči špilali, ka aj bi je porabsko lüstvo bole razmilo. Za Slovenski koledar za leto 1996 je oprvin več prekmurski pisatelov napisalo kračiša dela v dialekti, tistoga ipa pa je vöprišla prva kniga »v dvej gezikaj« *Srebrni breg/Srebrni bregj* tó. Ime je bilau simbolično, vejpa té bregj pri Gorenjom Seniki lauči Porabje od prekmurski Slovincov, pa zatok tó, ka so se s svojimi pisanji v domanjoj rejči Feri Lainšček, Milivoj Miki Roš ino *Milan Vincetič* podali na dühovno paut v našo krajino. Vsi trgé so v tisti cajtaj začnili vsikdar bole sprobavati, ali se leko v prekmursko/porabskoj rejči napiše kvalitetna literatura.

V knjigaj »Srebrni bregj« Lainšček, Roš ino Vincetič največ o svoji mlašeči lejtaj

pišejo, gda so na Goričkom (ranč tak kak v našoj krajini) lidgé eške v arhaičnoj veškoj skupnosti živeli. V tom svejti najdejo vse za tau, ka bi vöповödali svoje umetniške istine, njini glavni ciu pa je bilau tau, ka bi k štenjej literature cudjopri-

bili mladino v Porabji (ino v matičnoj domovini).

V etaj knjigaj leko štemo o špajnsni lidaj, štere vözraščeni malo vkriž gledajo, mlajši pa donk na pamet vzemejo, kakše vrejdnosti nosijo. V etom svejti eške geste mesto za senje, štere vse postavijo v posvejt čüdivanja. Donk pa je tau nej krajina za idealistične mlašeče pripovejstí: té senje zvekšoga ne gratajo istina, žmeten žitek vrazmo vtrgne lübezenska želenja ranč tak.

Knige »Srebrni bregj« je dosta lidi iskalo na Vogrskom pa v Sloveniji, bile so nika nauvoga, vej je je Zveza Slovincov na Madžarskem vödala »v dvej gezikaj«. Mladim porabskim bralcom so se zatok povidle, ka so nej žmetne bile za šteti ino so dopistile več slobaudnosti. Od tistoga mau je za Slovenski koledar vsikdar več prekmurski pesnikov pa pisatelov pisalo svojo poezijo pa

prozo. Med njimi moremo - zvün avtorov v knjigaj »Srebrni bregj« - v prvom redej vöpostaviti *Lojzeta Kozara mlajšoga, Milana Zrinskoga, Aleksandra Ružiča ino Ernesta Ružiča*. Djenau té slejdnji, nam dobro poznani novinar pa pisatel, je leta 1998 dau idejo, ka bi bralci novin Porabje za vsikši božič vküper z duplanskim časopisom dobili edne »knige za dar«.

Murskosoboška založba (kiadó) *Franc-Franc* je tistoga ipa vküper s Slovenskov zvezov začnila vödavati »Knjižno zbirko Med Rabo in Muro«, v šteroj je vsikšo leto vöprišla edna kniga, največkrat tak v slovenskoj knjižnoj kak domanjoj rejči. Tau so bila zvekšoga pripauvedna, prozna pisanja, gnauk mladinska, drgauč za vözraščene, zidala pa so mosté med Porabjom ino slovenskov maticov.

Prva kniga v zbirki je biu roman »Erd« Ernesta Ružiča, z lübezenskov pripovejstjov ino z aktualnimi problemi modernoga časa. Kleti je prišla zbirka novel - gnes že, žau, pokojnoga - Milana Vincetiča z imenom »Šift v idini«, v šteri sedmi pripovejstaj smo leko znauvič šteli o »špajnsni lidaj«, na štere je pisatel dostakrat z očami pojbiča gledó.

Tretja kniga je prinesla nika nauvoga: »Mislice« so bile avtorske mlašeče (ali vözraščene?) pripovejstí *Ferina Lainščeka*, šteri sploj rad má ljudsko tradicijo pa čalarijo detinski pravlic. Vse se godi v prekmursko-porabskoj krajini, vse se süče kauli lübezni. Lainšček je napiso knige za prišešnjo leto ranč tak, dugšo mladinsko pripovejst »Pojep na dejdkovom biciklini«, štera se spravla s štorijami pojbara Cirina, njegve dekile pa staroga piciklina.

Péto knigo so ranč tak naj-

mlajši leko šteli, Milivoj Miki Roš je svoje kračiše pripovejstí, štere je napiso za novine Porabje, povezo v edno dugšo štorijo o »Škrati Babiloni«, ki tomači, ka za lepši žitek človek nūca oprejtost pa more biti najgir kak edno dejte.

Milan Vincetič je zbirki »Med Rabo in Muro« dau štiri svoje knige

V leto 2003 smo staučili s prvim porabskim avtorom, *Karel Holec* je za zbirko napiso svoje »Andovske pripovejstí«, o šteraj smo že prva pisali. Leta 2005 je biu na redej roman »Garabonci-jaš« *Franceka Mukiča*, leta 2010 pa njegve »Vtrgnjene korenjé« o lageraj na Hortobágyi.

V drügi lejtaj so knige napisali prekmurske pisateljice pa pisateli. Od avtoric moremo vöpostaviti dvej: *Karolino Kolmanič* z »Njenimi razpoutji« ino *Beo Baboš Logar* s »Spoumenkami« o cajtaj jugoslovanskoga socializma. Od pisatela Ernesta Ružiča je leta 2006 v zbirko prišla kniga »Pesem črnih mlak«, *Dušana Šarotara* pa smo leko spoznali prejk duge poti s šiftom v kratkom romani »Ostani z menov, düša moja«. Milan Vincetič nam je rasztomačo, kama je »Vujšlo mordje«, v svojoj »Lebdejčoj priliki« je

gorobüdo spomin na ženavske balonare, s svojov slejdnjov zbirkov kratke proze »Luna na mejseci« pa nas je odpelo na stanjevski panauf svojoga detinstva. Humoreske smo šteli od *Branka Šömna* v »Monoštterskom bregej«, pa se v njem smejali

svojim največšim človečim hibam.

Nika sploj nauvoga je bilau leta 2007, gda so v »Zbirki Med Rabo in Muro« vöprišle »verzuške pa kejpí« *Ferina Lainščeka* - »Nigdar neboš zna-la« je bila prva »p o r a b s k a« zbirka poezije. Šteli pa smo leko pisanja nekdešnji, zdaj že kanonizirani prekmurski

avtorov *Miška Kranjeca* pa *Ferda Godine* ranč tak.

Za konec smo njali panonskoga pisatela *Štefana Kardoša*, šteri je s svojim romanom »Geza bači dé v Zaturce« Porabskim Slovincom dau najnovješé, najbolle friško štenjé. Če je štoj leta 2012 prešto njegvo »Zavečo slejkd«, je leko za lanjski božič tó gvüšen biu, ka kvalitetno literaturo v rokaj drži. Tak je »Zbirka Med Rabo in Muro« saupila v tretje desetletje, v šterom eške itak najbolle čakamo, aj donk kakši porabski pisatel nika napiše v svojoj domanjoj rejči. Leko, ka je kakšo šaulsko dejte štelo tau našo literarno serijo - štere je zdaj konec - pa volau dobi za pisanje. Oprvin za novine Porabje, sledik za Porabski koledar - ino što vej, leko, ka v trdi šaulski stolicaj že sedi kisnejši velki poet domanji Slovincov.

-dm-

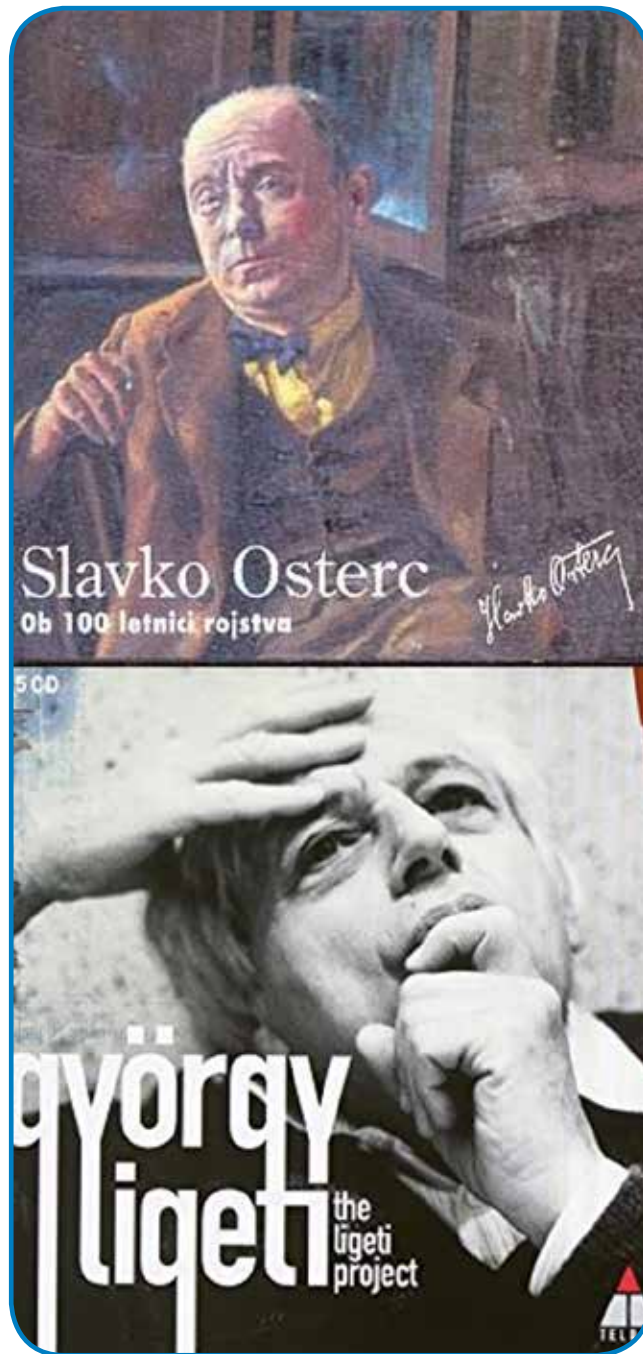
MADŽARSKO-SLOVENSKI KULTURNI IN ŠE POSEBEJ GLASBENI ODNOSI

GLASBA JE VEČ KOT UNIVERZALNA, ZATO NA TEJ RELACIJI NI DRŽAVNE MEJE; SPECIFIČNI SO SAMO ŠE NACIONALNI (LJUDSKI) ELEMENTI IN PA NJIHOV AKTUALNI MODERNIZEM

Če smo že pred časom ugotovili in zapisali (*Porabje*, 28/2018, št. 51-52, Monošter, 20. dec. 2018, str. 12-13), da »... Pomurje in Prekmurje to stran in on stran državne meje zvenita univerzalno ...« in takrat še posebej to izpostavili na konkretnih glasbenih delih in glasbi (poleg ljudske: madžarske in slovenske) skladateljev Hrvaata Vatroslava Lisinskega, Madžarov Franza Liszta, Béle Bartóka in Zoltána Kodályja ter Slovence Slavka Osterca, lahko zdaj omenjeno čezmejno in izključno glasbeno »ideologijo« razpotegnemo še med aktualne odnose med dvema sosednjima državama: med Madžarsko in Slovenijo. Ti so zagotovo pristni, vedno bolj razširjeni in seveda zaradi ekskluzivnega obojestranskega ukvarjanja z lepoto ne morejo biti drugačni, kot so: pristni! Lahko bi jih sicer bilo še več, lahko bi bili še pristnejši in bolj kontinuirani in načrtni, ampak tako pač je. Če kje, potem zagotovo v glasbi velja, da gre za umetnost brez meja. Pa najsi gre pri tem za že omenjeno ljudsko in umetno/umetniško, cerkveno in posvetno, zgodnjo in sodobno-dandanašnje, resno ali/in zabavno, za produkcijo (ustvarjanje) in reprodukcijo (izvedbe), za vokalno, inštrumentalno ali/in vokalno inštrumentalno ... Skratka tale spekter izmenjav in sodelovanj je več kot velik. Ni pa se le-ta pričel in se razvijal naenkrat; v novodobnem pogledu. Med prva zgodovinska in dokazljiva sodelovanja zagotovo sodijo ona izza prve polovice 19. stol. Ta je med prvimi s slovenske in madžarske strani zabeležila takrat še izključno nemška *Filharmonična družba*

(Ljubljana, 1794-1945), ki je v svoji intenzivni, kvalitetni in raznoliki dejavnosti zagotovo imela prve stike s sorodnimi ustanovami v

rekli, diplomatskih sposobnosti: bil je predsednik ljubljanske sekcije *Udruženja jugoslovenskih muzičkih avtorov*, bil je član *ISMC* in

Budimpešti; naj spomnimo, da je bilo to še v času enovite in skupne avstro-ogrske monarhije. Med najbolj načrtni, a žal kratkotrajne izmenjave sodi naš modernist, skladatelj in pedagog Slavko Osterc (1895-1941). To je tisti Osterc, katerega mednarodni stiki so bili rezultat njegovih organizacijskih, skoraj bi lahko

nekajkrat tudi član žirij za festivalske programe, kar je nedvomen dokaz o ugledu, ki ga je imel v mednarodnih glasbenih krogih. Tako si je širil stike, ki so mu omogočali uveljavljanje in vzporejanje slovenskih in drugih jugoslovanskih glasbenih stvaritev v mednarodnem okviru; seveda tudi svojih.

Saj so bila Osterčeva dela ne le na sporedih *ISCM*, tako v Firencah 1934, Pragi 1936, Londonu 1938 in Varšavi 1939. V njegovi režiji je šlo za sodelovanje tudi z Madžari v obliki zamenjave koncertov in glasbenih radijskih programov (v Ljubljani, *RA SLO*, 1928) in časopisnih poročil. Osterc je skušal v okviru *Mednarodnega združenja za sodobno glasbo (ISCM, SIMC)* v letih 1939-1940 navezati stike z uglednim madžarskim muzikologom dr. Dénesem Barthom (1908-1993). To je obema preprečila druga (svetovna) vojna in pa skoraj za tem Osterčeva (prezgodnja) smrt. V skladu z idejno zasnovo festivala sodobne komorne glasbe v Radencih (1962-1993) na križišču štirih držav: Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije je bila od 1964 programska in izvajalsko zajeta tudi madžarska glasba, zlasti še zaradi izjemnega (skladateljskega, ustvarjalnega) deleža madžarskih modernistov Bartóka in Kodályja. Na njem so nastopili izvrstni budimpeštanski godalni kvarteti *Tatrai, Új Budapest vonósnegyes, Kodály* in *Eder*, komorni ansambel, solisti s čembalistko Márto Fábíán idr. Nekaj nadstandardnega pa je bil v Radencih simpozij in koncert del slovitega madžarskega skladatelja Györgya Ligetija (1923-2006). Od 60-ih let 20. stol. je naš osrednji državni simfonični orkester *Slovenske filharmonije* z dirigentoma Samom Hubadom (1917-2016) in Urošem Lajovicem (roj. 1944) ter solisti (npr. trobentač Stanko Arnold; roj. 1949) in z deli tudi slovenskih skladateljcev: Primož Ramovš (1921-1999) in Lucijan Marija Škerjanc (1900-1973)

nekajkrat gostoval v madžarskih mestih, medtem ko so se v Ljubljani gostovali madžarski dirigenti: János Ferencsik (1907-1984), Görgy Lehel (1926-1989), Ervin Lukács (1928-2011), János Kovács (roj. 1951) in brata Fischer: Ádám (roj. 1949) in Iván (roj. 1951) pa tudi solisti: pianisti Edith Farandi (1921-1973), Dezső Ránki (roj. 1951) in Zoltán Kocsis (roj. 1952), violončelist Miklós Perényi (roj. 1948) idr. Konec 70-ih let sta začeli sodelovati glasbeni založbi *Musica* iz Budimpešte in *Državna založba Slovenije*, kar je vodilo do izmenjave razstav in nastopov še drugih madžarskih umetnikov, kot so npr. pianistka Klára Körmendi, cimbalistka M. Fábíán, klavirski *Trio Eder* idr. v *Koncertnem ateljeju Društva slovenskih skladateljcev*. Utečeno je sodelovanje madžarskih zborov na *Mednarodnem mladinskem pevskem festivalu* v Celju in na *Naši pesmi* v Mariboru in naših, slovenskih zborov na *Mednarodnem zborovskem tekmovanju* v Debrecenu. Od 1975 sodelujeta tudi organizaciji *Glasbene mladine Slovenije in Madžarske* na poletnih glasbenih taborih. Nemalo zaslug in pobud pa imajo Madžari tudi v projektu slovenskega skladatelja in dirigenta Avgusta Ipavca (roj. 1940) pri ponovni izvedbi njegove simfonične pesnitve *Barve zelenega smaragda* (2014-2019), z nazadnje predvidenim poklonom tudi madžarskim vojakom in žrtvam 1. svetovne vojne (1914-1918) in katere stoletnico konca smo obhajali lani; tokrat, 24. mar. 2019 v ljubljanskem *Cankarjevem domu*. Glasba brez meja!

Franc Križnar

PETEK, 15.03.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Slovenski magazin, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.25 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.55 TV-izložba, 16.25 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Rija in Krokodil: Babičin rojstni dan, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Zaljubljene ženske, angleški film, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.35 Info kanal

PETEK, 15.03.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 10.50 Prislunhimo tišini, 11.30 Slastna kuhinja, 11.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: ekipna tekma, 13.05 Dobro jutro, 15.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.15 Kjer bom doma (III.): Očetovi grehi, avstralska nadaljevalna, 17.25 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, kvalifikacije, 18.35 Osvežilna fronta: Pornografija, oddaja za mladostnike, 19.10 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 19.25 Videotrak, 20.05 Ženska v zlatu, angleški film, 21.55 Televizijski klub, 22.45 Zadnja beseda!, 23.25 Videotrak, 0.00 Zabavni kanal

SOBOTA, 16.03.2019, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 11.25 TV-izložba, 11.40 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 TV-izložba, 14.05 Zadnja beseda! - izbor, 15.10 Odskop od spleta je novo razkošje, nizozemska dokumentarna oddaja, 16.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevalna, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip, 17.35 Alpe-Donava-Jadran, 18.00 Ozare, 18.10 Ambienti, 18.40 Reaktivčki: Prepovedano mesto, Kitajska, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 21.15 Kaj dogaja? Z Jonasom, 21.50 Tujca, britanska nadaljevalna, 22.40 Poročila, Šport, Vreme, 23.15 Mračna dolina, avstrijsko-nemški film, 1.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.30 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.25 Info kanal

SOBOTA, 16.03.2019, II. spored TVS

6.30 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 8.50 Na lepše, 9.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 1. vožnja, 10.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 1. vožnja, 11.10 Slastna kuhinja: Rižota s školjkami, 11.25 Avtomobilnost, 12.10 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 2. vožnja, 13.10 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 2. vožnja, 13.45 Biatlon - svetovno prvenstvo: štafeta (Ž), 14.30 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski tek, sprint, 16.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 16.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, ekipna tekma, 18.40 Biatlon - svetovno prvenstvo: štafeta (M), 20.00 Nogomet - državno prvenstvo: Olimpija : Maribor, 23. kolo, 22.50 Zvezdana, 23.35 Zoran Predin - Po stopinjah nežnega spomina, koncert, 1.00 Videotrak, 1.30 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 1. vožnja, 2.15 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 2. vožnja, 3.05 Zabavni kanal, 5.50 Videotrak

NEDELJA, 17.03.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.35 TV-izložba, 10.50 Med valovi, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 14.50 TV-izložba, 15.05 Zabava 2, francoski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Zmajči zmaj, risanka,

19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevalna, 20.30 Intervju, 21.20 Šport - nogomet, 21.30 Poročila, Šport, Vreme, 21.50 Trenutek reke, dokumentarni film, 23.00 J. in O. Bubenček: Doktor Živago, 23.20 Nova Shakespearova pesmarica: Norveška, 23.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 23.50 Dnevnik, 0.10 Politično s Tanjo Gobec, 0.20 Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 0.45 Info kanal

NEDELJA, 17.03.2019, II. spored TVS

6.25 Slastna kuhinja: Hačapuri, 6.35 Duhovni utrip, 6.50 Koda, 7.25 Glasbena matineja, 9.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (Ž), 1. vožnja, 10.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 1. vožnja, 11.05 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 12.10 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (Ž), 2. vožnja, 12.55 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 13.10 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 2. vožnja, 13.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 14.25 Biatlon - svetovno prvenstvo: skupinski start (Ž), 15.15 Nogomet - evropska liga: vrhunci povratnih tekem osmine finala, 15.45 Biatlon - svetovno prvenstvo: skupinski start (M), 16.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, 18.55 Megabiti energije: Prometejev koktajl, dokumentarna oddaja, 19.15 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Kraljestvo - kako so glive ustvarile naš svet, koprodukcijska dokumentarna oddaja, 20.55 Iskanje Rodrigueza, koprodukcijski dokumentarni film, 22.20 Vikend paket, 23.35 Zvezdana, 0.15 Kaj dogaja? Z Jonasom, 0.40 Videotrak, 1.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, 3.10 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

PONEDELJEK, 18.03.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha: Duhovno zdravje, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Panoptikum: Vrednotenje umetnosti skozi kritiko, 14.25 TV-izložba, 14.35 S-prehodi: Pomorski muzej, 15.05 Dober dan, Koroška, 15.35 TV-izložba, 16.10 Otroški program: Op! 16.25 Čist zares: Cosplay, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.05 Bacek Jon: Mamica, kje si?, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Platforma, 23.30 Glasbeni večer, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Info kanal

PONEDELJEK, 18.03.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 10.35 Otroški program: Op! 10.55 Slastna kuhinja, 11.15 Dobro jutro, 14.05 Dober dan, 15.25 Na lepše, 15.45 Polet iz Planice na Luno, dokumentarni film, 16.40 Prava ideja: Peter Pišek, podjetnik leta 2018, 17.10 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 18.00 Kjer bom doma (III.): Dokler naju smrt ne loči, avstralska nadaljevalna, 19.00 Otroški program: Op! 19.25 Videotrak, 20.00 Svetovni popotnik: Sveti kraji: sijajne mošeje, 20.55 Pred jutranjo zarjo, koprodukcijski film, 22.40 Za vedno, slovenski film, 0.00 Sedmina, kratka TV-igra AGRFT, 0.25 Videotrak, 1.00 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

TOREK, 19.03.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Platforma, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio city, 14.25 TV izložba, 14.40 Duhovni utrip, 14.55 TV-izložba, 15.30 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 Ernest in Celestina: Medenjaki, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Beseda na A (II.), britanska nadaljevalna, 20.55 Pred vrati pekla: Rusija - ujeti v homofobiji, španska dokumentarna serija, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Spomini: prof. dr. Stanka

Krajnc - Simoneti, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info kanal

TOREK, 19.03.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja, 11.10 Dobro jutro, 14.20 Dober dan, 15.00 Alpe-Donava-Jadran, 16.05 Avtomobilnost, 16.40 Joker, kviz, 18.00 Kjer bom doma, avstralska nadaljevalna, 18.50 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.20 Videotrak, 20.00 Ogroženi planet, britanska dokumentarna oddaja, 21.00 Prava ideja, 21.35 Skrivnost jezera: kitajsko dekle: Kdo je tvoj očka, koprodukcijska nadaljevalna, 22.40 Kaj govoriš? = So vakeres?, 22.55 Zadnja beseda!, 23.40 Videotrak, 0.15 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

SREDA, 20.03.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Koda, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju, 14.20 TV izložba, 14.30 Osmi dan, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.30 TV-izložba, 16.05 Male sive celice: OŠ Elvire Vatovec Prade in OŠ Beltinci, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Moj pogled na znanost, dokumentarna oddaja, 17.55 # Tu EU: Ruža Tomašič - skupna ribiška politika, 18.00 Trobka in Skok: Sladek kot med, risanka, 18.10 Jurij in Pavel: Bolnik, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Posebno priznanje, francoski tv film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Sveto in svet, 23.50 Moj pogled na znanost, dokumentarna oddaja, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Info kanal

SREDA, 20.03.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 9.55 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 11.00 Slastna kuhinja, 11.15 Dobro jutro, 13.45 Dober dan, 14.30 Ambienti, 15.00 Vikend paket, 16.10 Kjer bom doma, avstralska nadaljevalna, 17.00 Zlati teptaci, dokumentarni feljton, 17.45 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - športni pari in ženske, kratki program, 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 Koncerti za mlade: Kdaj je glasba simfonična?, glasbeno-izobraževalna serija L. Bernsteina, 21.10 Moje mnenje, 22.05 Vojna in mir, britansko-ameriška nadaljevalna, 22.55 Jeklene ptice nad Idrijo, dokumentarni film, 23.45 Videotrak, 0.20 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

ČETRTEK, 21.03.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Moj pogled na znanost, dokumentarna oddaja, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.25 TV-izložba, 14.40 Slovenci v Italiji, 15.10 Brez meja - Határtalan, oddaja TV Lendava, 15.40 TV-izložba, 16.15 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Hipster, 18.05 Balončkovo: Lov na zaklad, risanka, 18.10 Mišo in Robi: Krtek, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Veliki slikarji na malem zaslonu, britanska dokumentarna serija, 0.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Info kanal

ČETRTEK, 21.03.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 10.00 Slastna kuhinja: Kebab iz ovčetine, 10.30 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, kvalifikacije, 12.30 Dobro jutro, 15.20 Kjer bom doma, avstralska nadaljevalna, 16.25 Biatlon - svetovni pokal: sprint (Ž), 17.55 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - športni pari, prosti program in moški, kratki program, 20.00 Nogomet - kvalifikacije za EP 2020, Izrael : Slovenija, 22.55 Ambienti, 23.25 Slovenska jazz scena: James Carter Organ Trio, 0.05 Videotrak, 0.40 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

Vabilo

Meghívó

Zveza Slovencev na Madžarskem
in Društvo za vas Verica-Ritkarovci
vas vljudno vabita na
predstavitve knjige

MALI KRALIČ,

prevoda dela Mali princ
Antoina de Saint-Exupéryja.
Zgodbo je v prekmursko
narečje prevedel Akoš Dončec.

Predstavitve bo potekala
v petek, **22. marca 2019,**
ob **17. uri**
v Kulturnem domu na Verici.

Predstavili se bodo avtor prevoda
Akoš Dončec, urednik **Branko Pintarič**,
lektorica **Maja Hajdinjak**, ki bo dogodek
povezovala in osvetlila pomen prekmurskega
jezika in književnosti, bralki odlomkov in
pesmi Aleksandra Pörš in Tina Kur,
pesnik Karel Turner, violinistka
Mirjam Mah in cimbalist Dani Kolarič.

A Magyarországi Szlovének Szövetsége
és a Kétvölgyért Egyesület
tisztelttel meghívja Önt
Antoine de Saint Exupéry
A KIS HERCEG
című könyv muravidéki
fordításának bemutatójára.
A könyv fordítója Doncsecz Ákos.

A könyvbemutató
2019. március 22-én (pénteken)
17.00 órakor kerül megrendezésre
a kétvölgyi kultúrházban.

A bemutatón közreműködik: **Doncsecz Ákos**
fordító és **Branko Pintarič** szerkesztő.
A programot moderálja **Maja Hajdinjak**,
aki egyben rávilágít a muravidéki nyelvjárás
és irodalom jelentőségére is.
Aleksandra Pörš és **Tina Kur** részleteket
olvas fel a könyvből, továbbá
bemutatkozik **Karel Turner** költő,
hegedűn közreműködik **Mirjam Mah**,
cimbalmon **Dani Kolarič**.

KUGLOF ZA DJÜŽINO

Inda svejta so si po nedelaj djüžino nej mogli zamisliti brezi kakšoga pokaraja ali pogač. Nej trbej misliti na nikšno fanjsko pecivo, vej pa vertinje so pekle iz tistoga, ka so mele doma pri rokaj.

Pa poglednimo recept za kuglof, steri se na léki pa pocejni na pravi!

Prva, kak bi vužgali rejngli (pečico), si pripravimo vse potrebno. V sklejco dajmo 7 dek žmauča ali margarine, notri vdari mo eno djajco pa vcuj damo dve žlici cukra. Vözmejrmo 3 dl mlejka. V eno drugo sklejco dejmo 25 dek mele pa malo (frtau) pecilnoga praška. Model za kuglof dobro namažimo z margari no pa ga z melov potrausimo. Rejnqli segrejmo na 180 stopinj. Žmaučau (maslo), djaco pa cuker vözmejšamo z mešalcom, pomali vcujzlejvamo mlejko pa pomali vcujzmejšamo melo. Po okusi dajmo vcuj naribano lupinje od citroma ali pa pusušeno sadje, steroga smo na drauvni narezali pa namočili.

Maso vlejmo v model za kuglof (model večkrat vdari mo k stau li, ka naj ne ostanejo mejiri v masi), posauda dajmo v rengli, gde naj se kauli 20 minutov pečé. Gda kuglof vözmememo, ga njajmo v modeli naj se razhladi. Samo potejm ga damo na talco (pladenj), gde ga leko gorzrejžemo.

Leko pa kuglof spečemo s kakavom tö. V tom primeri dajmo v model za kuglof samo dve tretini mase, v tisto maso, ka je ostala, zmejšajmo 2-3 žlice kakava pa go dajmo v model.

Kuglof trno dobro spadne za djüžino, leko ga djemo vcuj k kafeji ali k čaji tö.

L. R. Horváth

SPREHOD PO POTI MIRU V MODINCE

Člani krožka za zdravje Harmónia iz Monoštra ne le da govorijo o zdravem načinu življenja, temveč si tudi sami prizadevajo za ohranitev zdravja. Pred kratkim so se sprehodili do Modincev/Mogersdorf, kjer so po Poti miru obiskali baročno cerkev, ki je bila zgrajena leta 1775 v čast sv. Jožefu, po so nadaljevali do kapele sv. Ane, kjer so se spominjali na Bertho von Suttner, ki je na

svetu prva (leta 1905) dobila Nobelovo nagrado za mir.

L.R.H.

KÜHARJEVA SPOMINSKA HIŠA
NA GORNJEM SENIKU

bo zaradi obnovitvenih del
ZAPRTA do konca maja.

Naslov: H-9985, Gornji Senik, Cerkevna pot 11.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota;
Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB